

Највећи десантни брод

Америчка морнарица се, на основу искустава током Другог светског рата, посветила развоју десантних бродова. У то време били су популарни десантни бродови докови, десантни тенконосци и десантни носачи хеликоптера. Ради изградње брода који би био комбинација свега наведеног, после успешне серије бродова Tagawa, морнарица САД започела је изградњу серије бродова Wasp. Они су својим дизајном и величином надмашили све до тада изграђене десантне бродове.

Ловила класе Wasp специјално су дизајнирана за смештај и употребу авиона AV-8B Harrier и лебдилица LCAC, те целе палете осталих морнаричких хеликоптера, десантних средстава и специјалних амфибијских возила, који би требало да подрже Десантну експедициону јединицу (MEU) од 2.000 војника. Такође, брод је опремљен потпуно софистицираном опремом за командовање, контролу и комуникацију, те осталим савременим електронским и оружаным системима.

С обзиром на то да су ти бродови грађени као наследници класе Tagawa, треба истаћи да их раздваја могућност укрцаја чак три лебданице LCAC (у односу на само једну на бродовима те претходне класе). Такође, полетна палуба и лифтови за подизање хеликоптера измењени су толико да је могуће укрцати два додатна хеликоптера, уз још неке додатке који том броду дају веће капацитете за извршавање десантних операција.

По америчкој десантној стратегији „Напред, од мора,“ ти бродови су опре-

мљени да своје трупе искрцају (десант) и хоризонтално и вертикално (хоризонтално – десантним пловилима, вертикално – десантним хеликоптерима).

Да би се што боље искористила слетна палуба, нису изграђене ski jump рампе за полетање авиона AV-8B Harrier, па је њихов борбени потенцијал смањен јер троше велику количину горива на вертикално полетање и слетање. Бродски хангар за летелице може да смести 28 хеликоптера CH-46 или неких других еквивалентно том броју.

Како би извршавао своју основну мисију – десантни напад, брод је опремљен специјалним системом којим се синхронизују операције хоризонталног и вертикалног искрцаја трупа, материјала и возила. Тај систем је повезан са два лифта за подизање летелица из хангара на слетну палубу и шест лифтова димензија 12 x 25 стопа за претовар материјала из теретног простора. Терет се превози до хеликоптера или до десантно-искрцних средстава у доку.

Тај брод, поред тога што превози авионе, хеликоптере и десантна средства, пре-

вози и тенкове, камионе, ципове, разна возила, артиљерију, муницију, и све оно што је неопходно да се једна десантна мисија изведе у потпуности. О величини брода говори и чињеница да поседује сопствену железничку пругу како би лакше превезао терет из товарног складишта до тачки за искрцавање.

Поред лебдилица, брод може да превози и класична десантна средства са пропелером. Када се док наплави, та искрцна средства, са војницима и возилима, излазе из трупа брода и даље возе до обале.

Поред импозантних десантних капацитета, брод има и многе друге предности. На пример, шест потпуно опремљених операционих сала и болницу са 600 лежаја. Располаже медицинским и стоматолошким капацитетима који могу да пруже помоћ за 600 повређених војника, али и цивила, уколико се користи у хуманитарним мисијама. Те услуге су у потпуности доступне и члановима посаде и уквцаним трупима. Главне медицинске просторије укључују четири велике и две помоћне операционе сале, четири стоматолошке ординације, рендген-салу, банку крви, лабораторије и болесничка одељења. Да би се убрзало збрињавање повређених, уграђени су посебни лифтови, који их са слетне палубе превозе директно у медицинска одељења на броду.

У тој класи изграђено је осам бродова: Wasp LHD-1, Essex LHD-2, Kearsarge LHD-3, Boxer LHD-4, Bataan LHD-5, Bonhomme Richard LHD-6, Iwo Jima LHD-7 и Makin Island LHD-8.

WASP

Депласман: око 40.000 т

Димензије: 253,2 x 31,8 x 8,2 м

Погон: два котла, две парне турбине, укупне снаге 70.000 хп, два пропелера

Брзина: 20+ чв (на пробној вожњи чак 23,5 чв)

Радијус: 9.500 Нм, при брзини од 20 чв

Наоружање: – 2/МIII лансера ракета
ПВО система Sea Sparrow
– 3/МI топа од 20 мм Phanlax CIWS
– осам митраљеза

Стандардна количина десантних возила:

– пет тенкова М1 абрамс
– 25 оклопних транспортера ААV7А1
– 8 М198 самоходних хаубица калибра 155 мм
– 68 камиона
– неколико десетина осталих специјалних возила

Неколико различитих комбинација летилице:

– 12 хеликоптера CH-46 Sea Knight
– 4 хеликоптера CH-53 Sea Stallion

– 2 хеликоптера UH-1N Hjuі

– 4 хеликоптера AH-1W Super Cobra

– 6 авиона AV-8B Harrier, или

– 12 хеликоптера CH-46 Sea Knight

– 9 хеликоптера CH-53 Sea Stallion

– 4 хеликоптера UH-1N Hjuі

– 4 хеликоптера AH-1W SuperCobra

– 6 авиона AV-8B Harrier, или

– 12 хеликоптера CH-46 Sea Knight

– 9 хеликоптера CH-53 Sea Stallion

– 6 авиона AV-8B Harrier, или

– 42 хеликоптера CH-46 Sea Knight (десантирање трупа) или

– 20 авиона AV-8B Harrier

– 6 противподморничких хеликоптера (мисија контроле ваздушног простора)

Десантно-искрцна средства: два LCU или 3 LCAC или шест LCM или 40 AAV (нормално крцање) 61 AAV (пренапрегнуто крцање)

Посада: 1.108 чланова (104 официра) + 1.600 – 1.894 војника морнаричке пешадије

Највеће крстарице

Крстарице класе *киров* представници су некад моћне совјетске флоте, док је *лонг бич* (Long Beach) једина у својој класи, и некад је била у саставу америчке ратне морнарице. Поред својих импозантних димензија те бродове краси још једна заједничка црта – обе имају нуклеарни погон, који се није показао као најбољи избор.

Америчка крстарица *лонг бич* је врло специфичан ратни брод, не због оног што је био, већ што је могао да буде. Иако првобитно дизајниран као фрегата, у поступку дораде пројекта изграђен је у крстарицу, која је, поред своје основне функције – да штити флоту од напада из ваздуха, требало да носи и испаљује балистичке ракете.

То је, иначе, била прва америчка крстарица развијена и направљена после Другог светског рата (не прерадом неког постојећег брода). Била је прва америчка крстарица на нуклеарни погон и први брод који је, као основно оруђе имао вођене пројектиле.

Сам пројекат није ишао глатко, јер су стално додавани нови борбени системи. Вођена је дебата о томе који ракетни систем ПВО треба инсталирати. Иако је систем Talos био примамљивије решење због свог великог домета, ипак је одлучено да само један такав систем буде уграђен на брод, јер су његове резервне ракете морале да се поста-

вљају хоризонтално, а њихова дужина је била запањујућих 11 метара.

Према првобитном пројекту требало је уградити четири ракете Regulus, а после измене чак осам ракета Polaris (реч је о раним балистичким ракетама са нуклеарним бојним главама, касније инсталираним у подморнице). Новина на том броду били су и радари за праћење циљева у ваздуху, познатији као SPS-32/33. Они су били у облику равних плоча постављених дуж обода командног моста (врло слично AEGIS систему данас). За разлику од већине бродова који су свој век претрајали углавном у мирнодопском режиму, посада те америчке крстарице стица-

ла је искуства у борбеним дејствима у Вијетнамском рату.

Двадесет трећег маја 1968, са две ракете Talos оборена су два мига (МиГ) Северног Вијетнама. То је први пут у историји да је брод уништио авион вођеном ракетом и, такође први пут у историји, да је ратни брод на нуклеарни погон постигао погодак у непријатељски циљ. У септембру 1968. оборен је још један миг, мада се зна да је велики број ракета Talos и Terrier промашивао своје циљеве.

Брод је имао платформу за прихват хеликоптера, али никад хангар за смештај.

Како је време пролазило, полако су застаревали системи инсталирани на броду и требало га је осавремениити да би одговорио новим технолошким променама. Године 1979. извршена је прва реконструкција, и тада је крмени систем ПВО Talos замењен

Long Beach

Депласман: 16.300 т стандардни, 17.250 т пун

Димензије: 219,8 x 21,8 x 9,3 м

Погон: два нуклеарна реактора C1W, две гасне турбине, два пропелера

Брзина: 30 чв

Радијус: неограничен

Посада: 825 чланова (55 официра)

Наоружање: – 1/II лансер ракета ПВО Talos, домета 150 км (40 ракета)
– 2/II лансера ракета ПВО Terrier, домета 50 км (240 ракета)
– 1/VIII лансер противподморничких ракета ASROC, домет 10 км
– 2/I топа од 127 мм, на средини брода иза командног моста
– 2/III TC 324 мм за противподморничка торпеда

Каснијом модернизацијом брод је наоружан следећим системима:

– 2/IV ласера противбродских ракета Harpoon, домет 90 км

– 2/II лансера ракета ПВО Standard, домета 64 км

– 2/IV лансера крстарећих ракета Tomahawk

– 1/VIII лансер противподморничких ракета ASROC

– 2/I топа од 127 мм

– 2/VI топа од 20 мм Phalanx CIWS

– 2/III TC 324 мм за противподморничка торпеда

Од електронске опреме треба издвојити радаре за ваздушно осматрање SPS-32/33, који су касније замењени савременијим SPS-48/49 и радаром за површинско осматрање SPS-67, као и сонарима SQQ-23.

противбродским ракетним системом Harpoon и лансерима крстарећих ракета Tomahawk. Наредном модернизацијом 1985. инсталисане су ракете Tomahawk.

Једно од последњих већих распоређивања било је у јулу 1986, када је формирана борбена група око бојног брода New Jersey BB 62 и први пут после Корејског рата размештена у западном Пацифику.

Церемонија повлачења брода из активне службе обављена је 2. јула 1994. у бази Норфолк. Иако технолошко чудо свог времена, та крстарица је била превелика, преспора и прескупа да би имала своје наследнике. Међутим, ми је помињемо јер је рекордер у својој класи.

Крстарице класе *киров* дефинитивно су највеће на свету, и по величини премашују и највеће америчке крстарице *лонг бич*. Одликује их, пре свега, депласман од око 24.000 тона, у пуном оптерећењу. Данас је у оперативној употреби само један брод те класе. Последњи је изграђен „Петар Велики“, који чува успомену на великог руског цара. Иако је додељен Северној флоти (најјача, јер је најближа територији САД), тај брод ретко испловљава. Својим наоружањем могао би да за-

мени читаве армије мањих земаља, вероватно и наше.

Брод је опремљен и системима за управљање ватром, радарима за површинско и ваздушно осматрање, сонарима и свим осталим електронским уређајима за сигурну пловидбу и борбу.

Према неким изворима, брод може да употреби више од 500 ПВО ракета.

У тој класи изграђена су четири брода

и њихова имена су: *Адмирал Усхаков* (екс-Киров), *Адмирал Лазарев* (екс-Фрунзе), *Адмирал Накхимов* (екс-Калинин), *Петар Велики* (екс-Јуриј Андропов).

Прва два брода су распремљена у северној, односно, пацифичкој флоти и вероватно ће бити послата на резање (у отпад). Пропали су планови за оживљавање трећег брода „Адмирал Накхимов“ и његова судбина је неизвесна. ■

Драшко ДУРКОВИЋ

Киров

Депласман: 18.700 т стандардан, 24.000 т пун

Димензије: 252 преко свега, 230 на воденој линији x 28,5 x 9,1 м

Погон: CONAS (комбинација нуклеарног реактора и парних турбина), два нуклеарна реактора, два парна котла, две парне турбине, 102,9 MW снаге, два пропелера

Брзина: 30 чв

Радијус: 14.000 Nm, при брзини од 30 чв

Посада: 726 чланова (82 официра) + 18 чланова хеликоптерских јединица

Наоружање: – 20 противбродских ракета SS-N-19 Shipwreck, домета од 20 до 450 км, брзина 1.6 М, бојна глава 350 кТ или 750 кг експлозивног пуњења,
– 12/VIII лансера ПВО ракета SA-N-6 Grumble (морнаричка верзија C-300), домета до 100 км (96 ракета),
– 2/II лансера ПВО ракета SA-N-4 Gecko, домета до 15 км (40 ракета),

– 2/VIII лансера ПВО ракета SA-N-9 Gauntlet, домета до 12 км (128 ракета),

– SS-N-15 новатор противподморнички ракетни систем, који се испушта из трупа брода, домета 45 км, бојна глава нуклеарна или торпеда

– 1/II топ 130 мм на крми, домет 29 км,

– 6 система CADS-N-1 за блиску ПВО брода, сваки систем се састоји од двоцевног топа 30 мм и осам ракета SA-N-11 Grisson, домет ракета је 8 км, топова 2 км

– 2/V TC у трупу за торпеда Type 40 или ракете SS-N-15 Novator

– 1 РБУ 12.000 бацач противподморничких мина, домета 12 км

– 2 РБУ 1.000 бацач противподморничких мина, домета један км

Пасивне мере заштите: 2/ИИ ПК 2 150 мм лансера мамаца, вучени противторпедни мамац

Активне мере заштите: ESM/ECM 8 Foot Ball, 4 Wine Flask, 8 Bell Bash, 4 Bell Nip
Противторпедне мере: УДАВ-1М систем
Хеликоптери: три Ка-27 Helix

